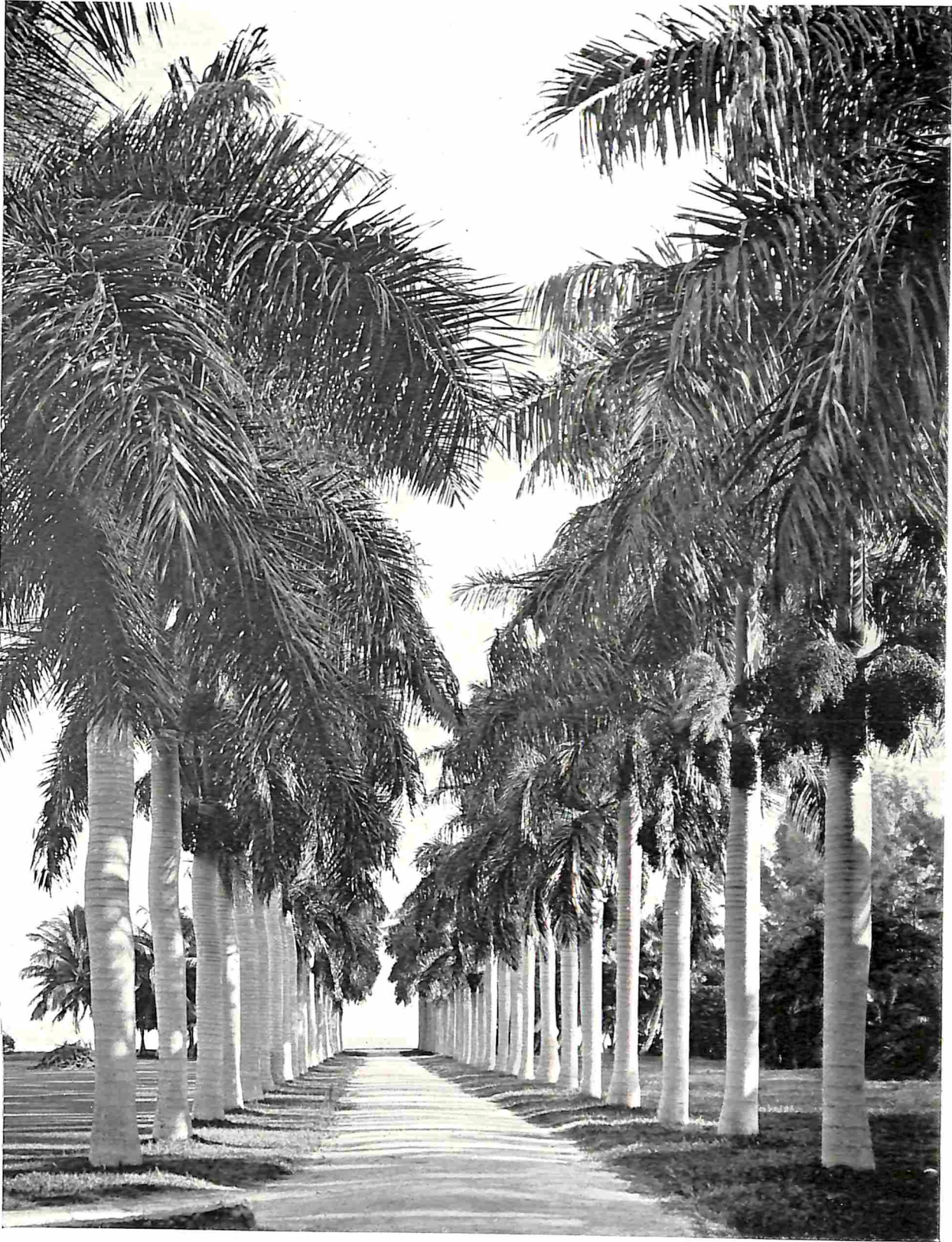

BUITEN

19^E JAARGANG N^O. 45.

ZATERDAG 7 NOVEMBER 1925.

LAAN VAN KONINGSPALMEN BIJ MIAMI (FLORIDA).

Redacteur; Mr. A. LOOSJES.

INHOUD:

MARIANNE HOOGLAND, DOOR MARIE VAN ZEG- GELEN (19).	BLZ. 530
PALEIZEN IN PARIJS, DOOR RO VAN OVEN, GEÏLL. BLZ. 532—534	
GEWOGEN EN . . . CORRECT BEVONDEN, DOOR F. B. BLZ. 534	
MIAMI, DOOR F. S. B., GEÏLLUSTREERD.	BLZ. 529 EN 535
DE TUIN IN VROEGER TIJDEN, DOOR L. S.,	BLZ. 536
BIJ DEN STEENEN MAN (GEDICHT), DOOR D. A. POSTEMA, MET EEN ILLUSTRATIE	BLZ. 536 EN 537
HET VUISTRECHT BIJ DE ESKIMO'S (SLOT), NAAR HET DEENSCH VAN KNUD RASMUSSEN, GEÏLLUSTR. BLZ. 537—539	
HOE ER FEEST WERD GEVIERT BIJ KAREL V, DOOR O. BLZ. 538	
„DE GESLOTEN STEEN”, DOOR J. J. F. SCHILT.	539
OP LEVEN EN DOOD, NAAR HET ENGELSCHE DOOR CHLS. G. D. ROBERTS (27).	540
HUISJE BIJ DEN HOUTWEG TE HAARLEM, ILLUSTR.	540
ONTVANGEN BOEKEN	540

BERICHTEN VAN REDACTIE EN UITGEVERS.

Men gelieve alles wat de Redactie of de Administratie van dit weekblad betreft te adresseeren aan de Uitgevers Scheltema & Holkema's Boekhandel, Rokin 74—76, Amsterdam, met de toevoeging: „Voor de Redactie” of „voor de Administratie van het Weekblad Buiten”. Duidelijke naam en adresvermelding wordt verzocht ook achter op de foto's.

Afzonderlijke nummers: Prijs 40 cts.

MARIANNE HOOGLAND

door

19) MARIE VAN ZEGGELEN.

„J E hebt nog niet eens naar de kleine teekeningen in dezen hoek gezien,” zei moeder Antje, wie nu opeens de aanmerkingen van Marianne wat hinderlijk waren. 't Was of het kind het er om zei. Ze miste de vroegere spontaniteit en vooral de hartelijkheid die er anders toch altijd verscholen was onder de schijnbare scherpheid.

Floris scheen deze toon echter aangener te zijn dan de voorgaande.

„Gelukkig, dat is de oude Marianne weer. Moeder Antje, ik dacht heusch dat ze een beetje ingeslapen was.”

„De ouderdom komt met gebreken, Floris!”

„Nu, zeventienjarig besje, zullen we eens naar huis gaan?”

Marianne vond het best, stak haar arm door die van 'r moeder.

„Nu Floor, succes hoor! 'k zal de heele academie aansporen om te komen kijken.”

„En stuur me ook wat koopers, Marian.”

„Goed, goed, meneer Morance moet maar eens komen en de vrienden van oom Piet.”

Floris bracht moeder en dochter door den boekhandel en nam afscheid bij de deur. „Kom je ook eens kijken naar m'n copie?”

„Waar zit je?”

„Op 't Mauritshuis, benedenzaal rechts! 'k copieer van Dijk.”

„Ja, ik kom gauw hoor! adieu!”

Floris zag hen na terwijl ze vlug, gearmd samen de Pooten doorgingen. Hij had zijn boodschap in de Papestraat vergeten en in het zaaltje teruggekeerd, ging hij op de rotonde zitten, waar een palm zijn bladeren spreidde. Daar pakte hij zijn boterhammentrommel uit en begon hij zijn medegebrachte broodjes op te eten.

„'t Is toch een heel ander meisje als alle anderen,” dacht hij.

Tenminste hij vond 't, neen, neen, ze was 't ook werkelijk. Ze was niet nuffig en toch elegant, ze was niet mooi, maar je moest altijd naar 'r zien, al haar bewegingen waren mooi en ze had zoiets opens en onschuldigs. Je keek eigenlijk alleen maar naar 'r oogen als ze sprak. Toen ze nog een kind was met korte vlechtjes, was 't al zoo. Toen boeide haar blik hem. Hoe zou ze opgroeien? Kon hij haar toch maar voor zich behouden, veilig voor alles in het leven haar bewaren. Kon dat wel één mensch? Kon de eene mensch de andere van het minderwaardige, het donkere, het moeilijke afhouden, al had je elkaar nog zoo lief? „Het zal zoo moeilijk voor haar worden”, zei hij zacht, „'t kan niet anders. Ze zal 't niet gemakkelijk hebben en dan later, veel later, zal ze dan eindelijk bij mij komen? Ja, ja dan, als dat alles voor 'r voorbij is, en dan moet ze mij vinden.”

Hij sprong op, ze had waarachtig gelijk: dat buitenwegje waar ze op gewezen had, was 'n slap ding. 't Was heelemaal in 't atelier gemaakt en dat buitenhek was juist zoo goed. Hoe was 't mogelijk dat ie het er bij gedaan had! Hij was er niet „bij” geweest. Hij had eigenlijk de heele boel aan moeder Antje overgelaten. Zij zag misschien in al z'n werk wat goeds; hadden echte goede kunstenaars wel meer; mevrouw Hoogland was een artieste op en top. Jammer dat ze bijna nooit exposeerde, omdat een dominé's vrouw dat moeilijk doen kon, zeide ze. De wereld was toch een gek ding, de wereld dan die de menschen zelf maakten. Dominé Hoogland mocht het schoone dat in zijn ziel was wel aan de menschen geven, zijn vrouw niet omdat ze zijn vrouw was!

Hij keek nu den keurigen catalogus nog eens in. Hier stond 't prul. „Buitenwegje,” honderd vijftig gulden. Rustig haalde hij een potloodje uit zijn zak en schrapte 't cijfer door. Toen schreef ie: „niet te koop.” Het tweede broodje kwam nu aan de beurt en juist toen hij het op had, het papier opgevouwen in het trommeltje geborgen was, ging de zaal deur open. Een oud heer met artistieken kop trad binnen. Floris herkende den ouden heer Morance. „Ik ben waarschijnlijk de eerste bezoeker, mijnheer Beekman? Ik hoorde 't bij dominé Hoogland, waar ik juist vandaan kom, dat u een expositie hier heeft. Meizoentje stuurde me hier heen.”

„Ah!” Floris lachte. Hij herinnerde zich dat de oude heer Marianne „Meizoentje” noemde. „Ja, dat had zij mij beloofd, meneer Morance, maar dat ze zoo gauw die belofte vervullen zou, had ik niet kunnen denken!”

„Zij zelf misschien ook niet. Maar u begrijpt, ze greep de gelegenheid aan. 'n Charmant kind, niet waar? u hebt goed werk, heel goed werk. Prettig van kleur is alles enne u bent niet zoo onbegrijpelijk als de meeste jongeren tegenwoordig. U spaart anders de verf ook niet. Kolossaal, die groote boom daar, dat is flink gedaan. Saprissi — dat is heel mooi, echt buitenlicht. Is er een catalogus? O, merci, merci. Kijk, dat wegje daar, dat ken ik, dat is geloof ik dicht bij m'n huis?”

„Buitenwegje.”

„Ja, Buitenwegje — hé, is dat niet te koop? Hoe is dat zoo? eigendom van Meizoentje wellicht?”

„Neen, meneer Morance, neen, 't is mijn eigendom om zoo te zeggen.”

„A! een souvenir? herinnering aan een wandeling?”

„Neen, neen meneer. ik. ikke vond 't daarnet niet goed, 'k herinnerde me dat ik thuis een beter ding had, toen heb ik den prijs geschrapt!”

„Ah! Tiens! en als ik nu juist eens zin in dat dingetje gehad had? 't Zou toch wel aardig zijn als u den eersten dag al een „verkocht” zoo ergens op kon zetten!”

„O ja, zeker,” zeide Floris, „dat zou 't zeker en als ik geweten had dat iemand er dadelijk zin in zou hebben, ja, dan weet ik niet of ik 't maar zoo grif gedaan had!”

„Het is nog te herroepen, jonge man, je kunt er weer een schrapje doorhalen en er „verkocht” boven schrijven!”

„Dat gaat niet meer, neen meneer. ik zal het u eens zeggen, waarom ik 't schrapte. 't Is slecht werk.”

„Slecht werk?” De oude heer had zijn bril afgenomen en keek naar het jonge gezicht van Floris. „Vindt je 't zelf slecht werk en wil je 't daarom niet verkoopen? ! Dat heb ik nog nooit gehoord! Wil ik je eens wat vertellen, Beekman? Als je eens getrouwd bent en vader van zes kinderen, dan zal je nooit meer van die schrapjes zetten! dat verzeker ik je! Maar badinage à part, ik eerbiedig 't, ik eerbiedig 't, dat verzeker ik je ook. — Weet je wat, als je nu dat papiertje „Verkocht” eens op die groote daar zette. „Boom met hek.” Laat 's kijken, hoeveel is die, gaat die m'n kracht niet te boven?”

Juist, hier is ie. Boom met hek, twee honderd vijftig, dat is 'n kapitaal stuk, die zal goed in mijn voorkamer passen."

„O meneer!" Floris voelde het bloed naar zijn hoofd gaan. Als dat Marianne eens wist! Hij schreef op een stukje carton „verkocht" en plaatste het onder het groote schilderij. „Ik dank u, meneer, u maakt me heel gelukkig!"

„Wel, ik denk dat jij 't mij nog langer doet met je werk. Louise zal 't zeker mooi vinden. 'k Zal 'r hier heen sturen. A propos Beekman, dat is een lamme historie met David daar bij de Hooglands hè? Ik heb den vader niet kunnen overtuigen dat de jongen zijn gang maar moest gaan, dat artiestenbloed nu eenmaal moet uitrazen. Als ik hem had kunnen verzekeren dat David zooveel talent heeft dat ie eens iemand zal zijn als Coquelin of la divine Sarah, ja dan misschien, maar dat kon ik natuurlijk niet."

„Wat zegt uw dochter er van?"

„Louise? ja zij loopt met 'm weg. Zij zegt dat hij een groot man kan worden op 't tooneel, maar wat is nu ons Hollandsch tooneel hier? Och ja, we hebben mevrouw Beersmans, we hebben Haspels wel, maar bij Frankrijk vergeleken is 't niet veel. Als hij hier terug komt wordt 't niets! Nuga ik, adieu, 'k zal je menschen sturen, je boeltje moet leeggekocht worden!"

Pleuntje zat. Ze schikte nog eens haar zwart en grijsgeruiten omslagdoek, wipte met haar pink een franje daarvan weg, vouwde de handen over elkaar en 'r oude oogjes gingen even vlug over de hoofden beneden haar. D'r waren maar vier juffrouwen van morgen, die eene was er niet met die aardige oogjes en dat springhaar, maar ze zou wel komme, d'r ezel stond klaar!

„Meer naar links kijken, Pleuntje," zei de voorste, die vlak vooraan zat, Pleun geloofde niet dat ze nummer een was, al zat ze dichtbij. Ze moest alles zoo precies zien, dat ze zeker niet wist hoe 'n mensch in mekaar zat. „Aleida" noemden de anderen haar.

„Nee, dat is te veel!" zeide de kleine dikke juffrouw, wier naam Pleuntje niet kon onthouden. „Zoo dan?" vroeg Pleuntje. „'n Tikkie meer naar rechts." Die kleine dikke had een lieve stem. Pleuntje mocht 'r wel; ze lachte eens tegen 'r.

„De handen, denk aan je handen!"

Pleuntje probeerde haar handen, zonder er naar te zien, weer in de houding van gisteren te brengen. Ze onthield alles goed. Ze was een volleerd model, al jaren had ze hier drie dagen in de week gezeten in het ronde „modelzaaltje" van de teekenacademie, ze kende ze allemaal, de heeren en de dames. Op de klassen van de heeren zat ze 's avonds, dan viel ze wel eens in slaap, want er was altijd rook en 't kon er warm zijn als ze de kachel zoo hard stookten. 't Was wel een heel onderscheid of je voor de heeren of de juffrouwen zat! Nou! 'n taaltje dat je soms bij die jongens hoorde! Niet dat er geen aardige menschen bij waren, als ze niet sliep door den rook en de warmte, zou ze wel wakker blijven door de grappige verhalen, dat is zeker. Daar kreeg ze op de damesklasse niet zooveel van. Maar de dames zongen, dat was ook wat! och lieve heer, wat konden die meisjes mooi zingen. 't Mooiste waren de tweestemmige liederen, die werden gezongen door de twee die heelemaal achteraan stonden met haar ezels, de blonde die Truusje heette en de roodbruine, dezelfde die er nou nog niet was. Die zongen altijd maar met elkaar en dan zat ze 't beste, geen vin verroerde ze dan.

„Pleun! je hoofd zakt!"

Jemené, daar had je 't al. Zoo vroeg in den ochtend en dan al hoofd zakken! „'t Is niks gedaan van morrege, as de dames nou maar es wat zongen!"

„Strakjes, Pleune, we zitten pas, we moeten nu werken!"

„Strakkies, as de juffrouw met de aardige oogjes er is?"

„Misschien, Pleun, als ze maar komt, ze is laat van morgen."

„Ja, zou er wat zijn met Marian? 't Is zoo raar stil als ze er niet is."

„Krek", zei Pleun, „dat wou ik net zeggen."

„Pleun, alsjeblijft, alsjeblijft je hoofd stil," smeekte Aleida, die over haar teekentafel gebogen Pleuntje aan zat te staren als een tijger die zijn prooi beloert.

Er was een poos stilte. Pleuntje's gezicht betrok langzaam. Als ze niets mocht zeggen en zoo heel stil zat en toch niet sliep, was 't precies of ze de zee hoorde ruischen. 't Kon niet, natuurlijk niet. Daarvoor was den Haag te ver weg. Ze had 't zeker in 'r oor, dat ruischen van de zee, want bij haar thuis in 't dorp, daar hoorde je hem altijd en altijd. Zachtjes als 't goed weer was en van katoen als 't stormde. De zee had

'r Piet, d'r brave goeie Piet, 't was nou al drie en twintig jaar geleëie, en d'r jongen, Arend, d'r jongste, die was er ook gebleve, dat is nou ook al acht jaar. Dien, die d'r man er ook bij verloren had toen, zei nog laatst: „moeder, waar blijft de tijd! nou is 't al acht jaar da'k weduwe ben."

„Pleun! je hoofd zakt."

„Och Gossie! kop hups zeg ik maar...zingen de dames nou es wat?"

„Je moet nou niet zoo zaniken, Pleuntje," zei Aleida vinnig, met kracht haar stufje wrijvend op 'r teekenplank zoodat de stofjes overal heen vlogen. „We moeten nu werken."

„Zut! Moi, je chanterai!" klonk de schorre stem van Mathilde Barrès, een Française dat een winter in Holland studeerde, en ze begon laag als een jongen.

„Il y avait un petit navire

Qui n'avait ja, ja, jamais navigé!"

„Qui n'avait ja, ja jamais navigé" vielen de anderen behalve de booze Aleida in.

Maar Pleuntje verschoof op haar stoel. Haar schort gleed uit de plooi, en haar hoofd kwam door den schrik zoo uit de richting dat haar rechter mutsoms slag evenveel te zien kwam als de linker.

„Daar heb je 't al!" beet Aleida de zingenden toe. „Nou is ze heelemaal veranderd! 'k Verzoek jullie vriendelijk stil te zijn!"

„'t Komt alleenig van 't frans!" zei Pleuntje. „As ik fransozen taal hoor dà ik toch niet versta, dan raak ik de klus kwijt, nou, 'k zal weer gaan zitten, ja je moet maar niet boos zijn, 'oor! Is 't zoo goed?"

„Prachtig, Pleun," zei de kleine dikke. „'t Is zoo mooi als 't den heelen morgen nog niet geweest is!"

Pleuntje's oud gezicht met de vele rimpeltjes, 't meest bij den mond en terzijde van de oogjes, zag strak dezelfde richting uit. Ze wist wel wat ze in 't vizier moest houden, de tekening op den witten muur, 'n portret van den oud-directeur meneer Koelman, „'t lekent percies." Een van de jongens had 't 's avonds zoo maar geteekend met een stukkie houtskool, maar plotseling lachte 'r ingezonken mondje, en hoewel ze zich niet verroerde en haar oogen naar de muurtekening bleven zien, zei ze: „Daar heb ie d'r!"

De deur ging open en Marianne Hoogland kwam binnen.

„Ah, c'est ça!" riep Mathilde. „Bonjour, petite Marian!"

„We verlangen naar je," zeide de kleine dikke. Pleuntje is niet content of ze moet je hooren."

„Ze zit als 'n smid!" bromde Aleida.

„Arme Pleun!" zei Marianne, „heb je 't de dames niet naar den zin kunnen maken? Niet verroeren, hoor Pleun, als we met elkaar praten."

„Nee juffrouw, gerust niet. 'k Zal als 'n pilaar blijven zitte. 'k Heb er nou weer genieëghheid in nou u er bent."

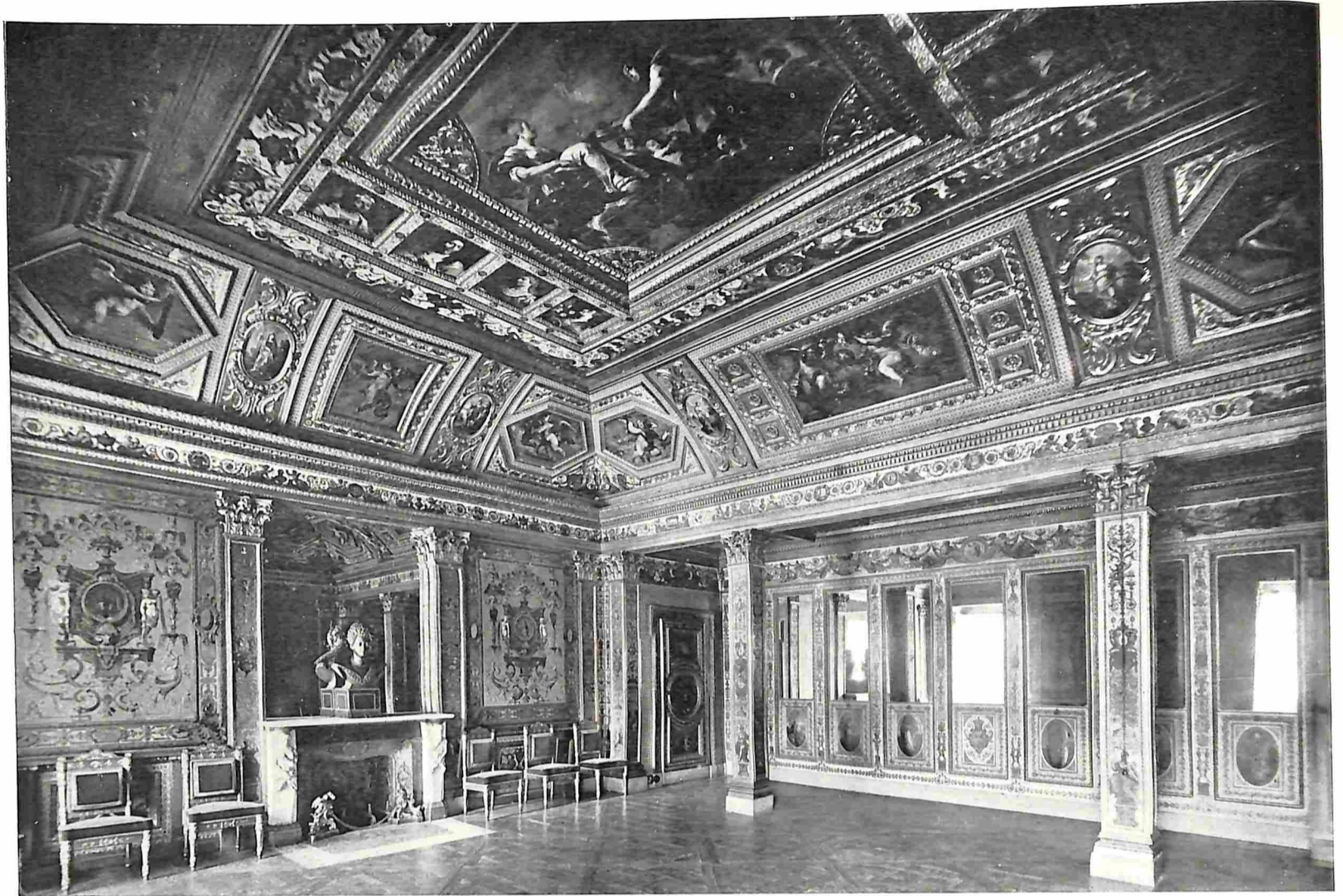
Truusje van Hees had Marianne's schilderkist al open gemaakt. Marianne knikte haar toe. „Dank je wel hoor, je bent een schat!"

„Hoe kom je zoo laat?" vroeg Truusje zacht, „was er wat?"

Marianne knikte en haar oogen beloofden Truus: „strakjes als we alleen zijn!" O jawel. Truusje begreep. Straks in de pauze zou Marianne haar vertellen wat er was, want er was iets, dat was zeker. Ze had 't dadelijk aan Marianne's gezicht gezien. Haar oogen waren een beetje rood en 't puntje van haar neus ook. Had ze gehuild? Maar Truus bracht haar aandacht weer op 't werk. Pleuntje zat nu werkelijk zoodat 't moest en dat diende waargenomen te worden.

Eenige minuten was het stil in de teekenzaal. Er was geen geluid dan de korte knutterende knapjes van de roodgloeiende potkachel. Marianne was spoedig in haar werk verzonken. Ze had haar groot donkerblauw schilderschort over haar japon geknoopt en nu vergeleek ze, haar palet vullend, de aangezette studie en het levend model, oud Scheveningsch vrouwtje op wier gezicht de zee-tragiek te lezen stond. De schaduw bij den neus moest krachtiger en iets warmer van toon en dan vooral vlak en breed houden, ja, ja, de doek is goed tegen den hals en vooral dat witte blank laten dat er even uitkomt. Hé, 't was weer heerlijk, mooi was zoo'n oud gezicht, prachtig van tint tegen het kalme grijs en wit der kleeren. Ze begon hoe langer hoe meer het innerlijk der modellen te zien, dat wat er achter de oogen lag, dat wat de trek om den mond vormde. Vroeger had ze er niet aan gedacht.

(Wordt vervolgd).

DE SALLE DU LIVRE D'OR IN HET PALAIS DU LUXEMBOURG.

PALEIZEN IN PARIJS.

NATUURLIJK, Parijs is een moderne stad. Wie zou eraan twifelen, als hij langs de boulevards flaneert, als hij per métro den cosmopolis doorkruist, als hij het politieke leven van nabij volgt. En toch, toch vraag ik me af, of niet veel van de aantrekkingskracht van Parijs, van heel Frankrijk, hierin is gelegen, dat alles — en dat is heel veel — wat over is uit vroeger eeuw, niet in verstarring bewaard bleef. Oude architectuur, oude schilderkunst, ze bleven niet bestaan als monumenten van een vroegere cultuur, door piëteit in ere gehouden, neen, ze bleven bestaan als een levend onderdeel van een levend organisme. De oude huizen en paleizen — in Parijs voornamelijk — werden weliswaar onttrokken aan hun oorspronkelijke bestemming, maar ze handhaafden zich even vorstelijk als tevoren in hun tegenwoordige functie. En 't is, alsof de schaduwen der vorsten nog rondwaren door de vertrekken van 't Luxembourg, van het Hotel des Archives, van het Ministerie van Marine, al heeft het volk zelf de luxueuze paleizen voor zich opgeëischt, al heeft de democratie het despotisme verdreven. Maar de Fransche democratie schijnt in vele gevallen slechts uiterlijk een levensvoorwaarde voor het volk zelf te zijn. Want waar ter wereld vinden we zulk een in hart en nieren doorgedrongen cultus van alles, wat schoone traditie uit een machtig, prachtlievend verleden heeft overgeleverd. In 't Luxembourg vergaderen nu de senatoren, de vertegenwoordigers van het volk, in 't paleis, waar overal Maria de Medicis sporen van haar verfijnden geest heeft nagelaten; in het Hotel des Archives, waar nu de documenten worden bewaard, die de basis voor Frankrijks geschiedenis vormen, woonden eenmaal de Guises, de Rohans, de Soubises, de leden der adellijke geslachten, die het dichtst bij den troon stonden. En het gebouw, dat een gedeelte van de enorme Place de la Concorde afsluit en waar het Ministerie van Marine is gevestigd, diende eenmaal tot bewaarplaats van de meubelen van den Franschen Koning. Aan de andere zijde der Rue Royale, nu vol grootsteedsch leven en gewoel, in het midden der 18e eeuw nog bijna buiten Parijs gelegen, werd door den bouwmeester Gabriel een geheel gelijk gebouw

gezet, waar de ambassadeurs en andere aanzienlijke gasten logeerden. In de Garde Meuble (nu het Ministerie van Marine, niet het tweede gebouw, dat abusievelijk zoo wordt genoemd) bevonden zich ook de kroonjuweelen: daar had in 1792 de opzienbarende diefstal plaats, die aan zooveel legenden het leven heeft geschonken. En het Hotel de la Marine en het paleis aan de andere zijde van de Rue Royale werden door Gabriel, die de Place de la Concorde (eenmaal Place de Louis XV) creëerde, in hoofdzaak ter wille van het plein en van de straat ontworpen. Hij bedoelde met deze sobere, gratievolle gevels de aandacht te vestigen op de rue Royale, die hij zich als een opgang dacht naar de nieuw te bouwen Madeleinekerk, terwijl deze gevels zich hoofschen schenen te wenden naar het standbeeld van „le roi bien-aimé”, van Lodewijk XV, dat eenmaal het middelpunt van het plein vormde. Het was dit standbeeld, dat oorzaak is geweest van de schepping van een der meest grootsche pleinen op een plek, waar tevoren nog de „pleine campagne” was. ☞ Om zichzelf wil werd hotel Soubise gebouwd, Hotel Soubise, waar de Archives nationales zijn gevestigd en dat eigenlijk een verzameling van groote particuliere hotels moet worden genoemd. De eerste, die hier een woning liet bouwen, was Olivier de Clisson, maarschalk van Frankrijk, wien Karel V in 1370 4000 livres had gegeven om een huis te bouwen „pour soi demeurer pendant ses séjours à Paris”. Nog is van dit hotel een poortgebouw met echt feodale torentjes over (torentjes, die doen denken aan het kleine torentje van den ouden Doelen in den Haag); boven de deur bevindt zich het wapen der Guises, de latere bewoners der maarschalkswoning, terwijl nog hooger een M in steen is gehouden. De letter M heeft voor Olivier de Clisson groote betekenis gehad, zooals o.a. blijkt uit het graf te Josselin in Bretagne, waar de maarschalk zijn laatste rustplaats vond. Op den grafzerk is overal de letter M aangebracht, afwisselend met bijna verdwenen gebeitelde margrietten, tezamen vormend het lettercijfer van Marguërite de Rohan, vrouw van Olivier de Clisson. ☞ Waarschijnlijk heeft ook de letter M in het Parijsche paleis geen andere betekenis, maar de legende wil, dat deze

Miséricorde zou beteekenen, in aansluiting aan het volgende. ☞ In 1382 werd door den jongen koning Karel VI, zijn oom en Olivier de Clisson met ijzeren hardheid een opstand van het Parijsche volk onderdrukt. De voornaamste aanvoerders werden onthoofd, Parijs werd ontwapend, velen in de gevangenis gezet om daar hun lot af te wachten. Toen gebeurde 't, dat de koning het Parijsche volk noodigde, naar het Palais de Justice te komen. Daar zat Karel VI, 14 jaar oud, op zijn troon, omringd van de hoogwaardigheidsbekleeders. Toen werden al de gevangenen voor hem gebracht. Ze vielen op de knieën, om erbarming smeekend. Evenals zij vielen ook de ooms des konings, de kapiteins en heel het volk op de knieën, blootshoofds, en van alle kanten weerklonk de roep: „Miséricorde! Miséricorde!” En de koning liet zich vermurwen, alle gevangenen herkregen de vrijheid, hun straf werd in geldboeten veranderd. Olivier de Clisson zou de goede genius van Karel VI zijn geweest, meende het volk en het noemde zijn huis, waar overal de M ter eere van Clissons vrouw was gebeiteld: Miséricorde. Zoo zegt de sage; waarschijnlijker is het nuchtere geschiedverhaal, dat in het woord „Miséricorde” eerder een ironie der Parijzenaars meent te zien, dat zich de ijzeren vuist van Clisson herinnerde bij de onderdrukking van den opstand. Anderhalve eeuw later, in 1553, kwam „la maison Miséricorde” in het bezit van Anne d'Este, vrouw van Frans van Lotharingen, hertog de Guise. Rijk en prachtlievend waren de Guises, de feodale woning van den maarschalk werd veranderd in een groot „hotel” met twee wijde binnenplaatsen, het geheele terrein tusschen de Rue des Quatre-Fils en de Rue des Francs-Bourgeois in beslag nemend. Vorstelijk ook was de inrichting. Primaticcio had de muren beschilderd, kostelijke tapijten bedekten de wanden: 't was een waardige woning voor de Guises, die er hun hof hielden als de koning zelve. De Guises, die zelve den troon van Frankrijk hoopten te veroveren, hadden in de woelige jaren tusschen 1560 en 1594 van hun paleis in de Rue des Franc-Bourgeois een citadel gemaakt, gelijkwaardig aan het Louvre. Het is de hertog de Guise, die van hier uit alle intriges der Ligue leidt, het is hier, dat de St. Barthelomeus-nacht werd voorbereid. ☞ En in de jaren, die daarna komen, is de hertog de Guise even goed koning als Hendrik III, dien hij openlijk zijn verachting toont. 12 Mei 1588 barst het door Guise georganiseerde verzet tegen den koning los: hijzelf, in zijn hotel, wordt luid toegejuicht door de menigte. „Vive Guise!” Maar Guise antwoordt: „Mes amis, c'est assez, messieurs, c'est trop, criez vive le roi!” Maar de vlucht van den koning verijdelt deze al te hooge verwachting. ☞ Niet lang echter na den moord op Henri de Guise te Blois, na de weeraak op den koning, te Saint-Cloud door Jacques Clement overhoop gestoken, zijn de Guises overwonnen, en het hotel der Guises ziet geen samenzweerders meer binnen zijn muren. Het wordt een rustig paleis, waar de beschermelingen van het huis van Lotharingen, waar litteratoren, o.a. Corneille, een rustige toevlucht vinden. ☞ Totdat 't gebouw in 1700 in handen der prinsen van Soubise komt. Toen werden de muren afgebroken om het oude, geduchte hotel te veranderen in een ruim 18e eeuwsch paleis, rijk en weelderig versierd. In 1706 werd de verbouwing en de uitbreiding voltooid, die door François de Rohan, prins van Soubise, aan den architect Lemaire werd toevertrouwd. Een binnenplaats, zoo uitgestrekt, als men in het hartje van Parijs niet zou vermoeden,

SALON IN HOTEL SOUBISE.

strekt zich uit voor het twee verdiepingen hooge, met veel beeldhouwwerk versierde hoofdgebouw. Ter weerszijden van den cour rijen zich colonnades, naar 18e eeuwsehen smaak. Vele kunstenaars werkten mede om de vertrekken te versieren: 't lijkt alsof de oude documenten, die thans er worden bewaard, een ander en rijker leven ontleenen aan de omgeving. Daar werkte Pineau naar teekeningen van Herpin, Boucher, Trémolières en van Loo schilderden de deurbekroningen. Van Paul Adam zijn er medaillons, in het salon van Madame de Rohan vinden we medaillons van Natoire, de mythe van Psyche verbeeldend. ☞ Uit den tijd der Guises rest nog slechts de steenen trap, waarvan de ijzeren leuning met het Lotharingsch kruis is versierd. De revolutie heeft ternauwernood al deze schoonheid gespaard, een oogenblik zelfs werd ze ernstig bedreigd, toen de lieden, die de Bastille hadden genomen, er 45000 ton kruit borgen! Vrij wat veiliger en zekerder is de bestemming die het gebouw thans heeft gekregen, nu de rustige onderzoeker er de documenten

SALON DES SACRIFICES IN HET MINISTERIE VAN MARINE.

van Fransche historie kan raadplegen. ☞ Nog rest ons de beschouwing van een derde paleis, het Palais du Luxembourg, door Maria de Médicis gebouwd op de plek, waar in de 16e eeuw Harlay de Sancy, president van de Munt, tijdens de regering van Frans I een paleis had laten zetten, dat in 1583 in handen kwam van den hertog d'Epinaux-Luxembourg. En zelfs de beroemde Médicis-naam heeft den naam Luxembourg niet kunnen verdrijven. De weduwe van Hendrik IV, Maria de Médicis, kocht het in 1612, toen 't haar te eng werd in het sombere Louvre, waar nog de schim van haar gemaal scheen rond te dolen. Maar ze liet 't geheel afbreken: Jacques de Brosse bouwde het nieuwe, nu nog bestaande paleis. Hem was opgedragen het paleis Pitti te Florence, waar de koningin als kind, als jong meisje had gewoond, tot voorbeeld te nemen. Inderdaad werd het paleis in zuiver Toscaanschen stijl opgetrokken: 't bestaat uit vier gevels, rondom den cour gebouwd, die weder door vier vierhoekige paviljoens onderling verbonden zijn. En Maria de Médicis ontbood den Vlaming Rubens om de muren te sieren met symbolische voorstellingen van haar leven. ☞ Natuurlijk heeft het Luxembourg het lot van alle Parijsche paleizen gedeeld. De revolutie heeft 't tot gevangenis ingericht. Napoleon woonde er als Consul. En thans houdt de Senaat, de hoogste vertegenwoordiging van het Fransche volk, in het Luxembourg zijn zittingen. RO VAN OVEN.

Gewogen en ... correct bevonden.

HET HEKSENWEGEN OP DE
WAAG TE OUDEWATER.

ZIJ woog honderd vier en dertig pond, „zoodanige oprechte Troy-sche wichte, als men ordinaris in de voorschreven wage is gebruikende” en dat was meer dan voldoende en „met de natuurlijke proportie hares lichaems wel accorderende”. Aldus verklaarden de Burgemeester, Schepenen en Raden (de heeren van den gerechte) der stede Oudewater in Hollandt. En wanneer Maria Konings nu minder gewogen had, ach dan hadden die heeren van den gerechte het toch wel „accorderende” gevonden. Want ze waren hun tijd wel vooruit daar in Oudewater in de zeventiende eeuw, en ze geloofden heelemaal niet meer aan die dwaasheid, dat heksen een zeer gering gewicht hadden. ☞ Maria Konings kreeg dus haar certificaat, dat zij gewogen was en in orde bevonden. Dat werd haar op 24 Februari 1644 overhandigd en het verslag van het onderzoek werd deftig in de *Registers van de judicieele en dagelijksche acten der stede Oudewater* opgeteekend. Het was alles zoo correct mogelijk toegegaan. Maria Konings — „oudt, zoo sij seydt, omtrent zes en twintig jaren, dochter van Geeraert Konings en Anneken ter Brugge, wonende bij Barent Konings haren broeder, te Koninkx in Surik in den Kaspel van Boekholdt, in den Gestichte van Munster, op een Hofsteede toebehoorend zijn Hoogheydt, den Heere Prince van Orangiën, weesende van deylbaren stature, met een vrattjen aen de rechter zijde van hare kinne”, — was eerst door Jannetjen Barents, ordinaris vroedt-vrouwe van Oudewater tot hare onderkleederen ontkleedt en de schoenen uyt-getogen. Daarna had Cornelis Gijsbertsz. Bodegraven, gezworen bediener der stads waag, haar met de balance gewogen, nadat eerst nog geconstateerd was door de aanwezige heeren van den gerechte, dat zij niet eenige zwaarte of gewichte bij haer had. Het resultaat was schitterend. Zij woog meer dan genoeg en zij was er dolblij mee nu officieel geen heks meer te zijn. Ja, daar in Oudewater wisten ze het wel en het mooiste was, dat de

waag, die zooveel heksen „afkeurde” toch zoo'n goede reputatie had. Daar viel niet te twijfelen aan zoo'n onderzoek en de Niegewogene kon weer naar haar woonplaats terug keeren. Niemand zou het nu nog wagen haar van hekserij te beschuldigen. ☞ En de heeren in Oudewater zullen toch wel eens gelachen hebben om die domheid van het volk, dat zich zoo voor den gek liet houden. Want dat was het toch feitelijk, zoo'n weegproef, die altijd goed afliep. De waag te Oudewater heeft in de 17e eeuw menigeen, die door de domme menigte voor een tovenaer of heks werd gehouden, een groote weldaad bewezen en hem of haar van allerlei kwellingen verlost. ☞ Het was wel de eenvoudigste en onschuldigste manier om te onderzoeken of iemand werkelijk beheksd was. Er bestond bij de waag te Oudewater volstrekt geen bepaling van eenig gewicht; de heeren van den gerechte beoordeelden alleen de zwaarte van elke gewogene naar de grootte van het lichaam. Nu, dat kon men gerust aan hen overlaten. Ook al zou men hun het magerste mensch gegeven hebben, volgens de heeren was 't gewicht toch „accorderende, met de natuurlijke proportie van het lichaam”. Zelf twijfelden zij geen oogenblik aan den uitslag van deze weegproef. Niettemin geschiedde het volgens de regelen der kunst en

zoo ernstig en gewichtig mogelijk. Men moest het domme volk toch wat geven. Veel liet de magistraat zich ook niet betalen, ze maakte heelemaal geen zaakje van die voor de belanghebbenden zoo kostbare certificaten. De *leges te betalen bij die geene, die in der Stede Waach, uit beschuldiging van tooverij gewoogen werden*, bedroegen in totaal zes gulden en tien stuiver. Dat was dus zeker niet te veel, wanneer je rust, ja zelfs je leven er van afhing. ☞ Men kan zich wel voorstellen dat de candidaat-heksen en tovenaers zich liever aan de weegproef onderwierpen, dan aan die andere maniertjes, die men had, om te bepalen of iemand al of niet door den duivel bezeten was. Zoals bijv. de koudwaterproef, waarbij het slachtoffer in het water werd geworpen, nadat men het de duimen aan de groote teenen, kruiselings over elkander had gebonden. Het was in die positie al heel moeilijk zich drijvende te houden en je onschuld te bewijzen. De „ketelvang”, eigenlijk warmwaterproef, was ook niet een van de aange-

DE EERETRAP IN HOTEL SOUBISE.

naamste. De door den duivel bezetene was verplicht één arm tot aan den elleboog in een ketel kokend water te steken. ☞ Geen wonder dat Oudewater een groote klandizie had. Van heinde en verre ging men er heen. Zelfs uit de kwartieren van Keulen, Munster en Paderborn, waar men nog al spoedig van tooverij scheen beschuldigd te worden, kwamen de liefhebbers en liefhebsters, want het waren meestal secretaris de Hoy — de man die de certificaten teekende komstig, door een ander met wien hij twist had, voor toove-Oudewater te gaan, maar de man liet zich niet wegen. Hij was wellicht bang, of begreep niet hoe hij 't aan moest leggen en keerde dus zonder certificaat terug. Daar had je de poppen aan 't dansen, men zei dat hij wel gewogen was, maar natuurlijk te licht bevonden en de rechters in zijn geboortestad, die er niet zoo over dachten als de collega's snapte, wist weer naar Oudewater te komen, liet zich wegen en keerde met een prachtcertificaat naar zijn eigen heeren van den gerechte terug, die nu wel verplicht waren hem zijn

oever van den Euphraat, ziet men nog heden ten dage de puinhoopen dier hangende tuinen, althans hunne fundeeringen. ☼ De eerste openbare tuinen hadden de Grieken, het waren de tuinen der Academie en die van het Atheensch Lyceum. De eerste was oorspronkelijk een terrein, dat eigendom was van zekeren „Academos” die het, bij uiterste wilsbeschikking, schonk aan de Republiek, op voorwaarde dat er een gymnasium in gebouwd zou worden en de leerlingen zich er zouden oefenen in de gymnastiek. Het gymnasium werd gebouwd en kreeg den naam van Academie. Later werd het omliggend terrein met platanen beplant en veranderd in een mooien tuin, waarin Plato later zijn lessen gaf. Na den dood van den beroemden leeraar bleven de leerlingen aan de oude gewoonten getrouw en vergaderden er geregeld. Vandaar de benaming „Academie,” die aan dergelijke scholen gegeven werd.

L. S.

BIJ DEN STEENEN MAN. 1)

Hoog heft gij 't dubbel hoofd, vèr blikkend langs de kust, als waart gij wachter nog aan 't lage, Friesche strand zooals weleer, toen gij tot veiligheid van 't land de boeren opriep uit hun trage, loome rust

en noopte, om des waterwolfs vernielingslust een halt te roepen; toen gij als een dwingeland der Friezen onwil brak, hen dwong met ijs'ren hand een dijk te werpen langs de vaak bedreigde kust.

Toen zijt gij menigmaal vervloekt door 't koppig volk der Friesche lage landen, dat in U een tolk des Spanjaards zag, wiens vuist het land had overheard.

Maar toch — in later tijd — toen bloei en welvaart kwam, en 't woedend golvenheir niet steeds weer tot zich nam de vruchten van de vlijt, toen heeft men U geëerd.

D. A. POSTEMA.

1) Het standbeeld van Caspar Roblez bij Harlingen, certijds Spaansch Stadhouder over Friesland en Groningen.

HET VUISTRECHT BIJ DE ESKIMO'S.

(Slot).

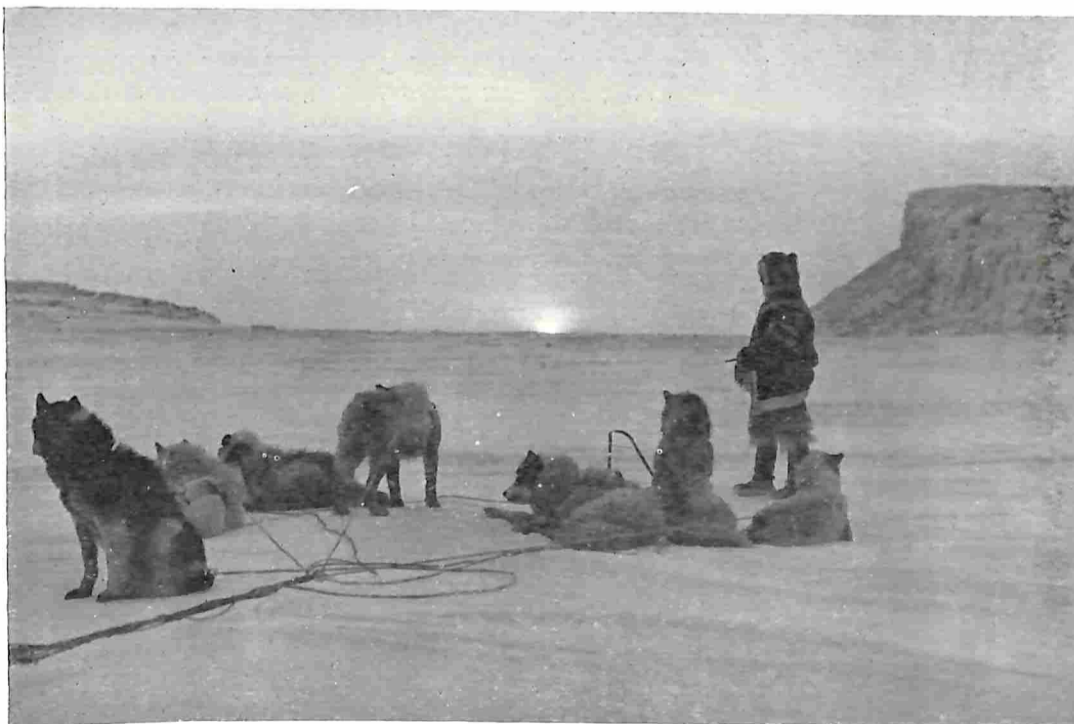
MAAR wat helpen alle pogingen om dit volk te beschaven, als men niet te gelijk tracht het goed bekend te maken met de zeden der blanken? Men moest toch begrijpen, dat men een volk niet beoordeelen kan naar wetten, waarvan het niets weet. Zoo komt men er toe het verantwoordelijk te stellen voor misdaden, die volgens de wetten van hun stam in 't geheel geen misdaden zijn, en begaat men door een terechtstelling hetzelfde onrecht, dat men de Eskimo's wegens hun moorden verwijt. ☼ Geen wonder, dat onder vele stammen algemeen de meening heerscht, dat slechts „the mounted police” zou mogen doden. Een klein voorbeeld: Een paar jaar geleden werden vijf mensen, drie mannen, een vrouw en een klein kind, door vijf mannen gedood. Een der moordenaars had de vrouw willen trouwen; deze was intusschen met haar man

Copyright by Gyldendalske Boghandel, Berlin 1925.

VISSCHER VAN 'T SCHIEREILAND KENT,
DE GEVANGEN VISSCHEN IN EEN GROOTEN CIRKEL OM ZICH HEEN LEGGEND,
OM DE ZIEL DER VISSCHEN AAN ZICH TE BINDEN, DAAR DEZE ANDERS
HERLEEFTE EN ONTSNAPT.

gedood, omdat zij zoo hardnekkig tegenstand boden, dat de aanvallers ten slotte voor hun eigen leven moesten vechten. Onder deze moordenaars zijn echter slechts twee, die een rol in dit verhaal spelen, en wel de zeer jonge Alecamiaq — toen ongeveer 16 à 17 jaar oud — en de iets oudere Tatamerana. Later doodde Alecamiaq bovendien nog eenige zijner medestrijders, om diens vrouw aan Tatamerana te kunnen bieden. ☼ Men had zich veel moeite gegeven, om alle sporen van het gevecht uit te wischen en de lijken waren onder het ijs verdronken. Maar zelfs in deze verlaten Noordelijke streken is het moeilijk een misdaad te verbergen, en de zaak kwam weldra aan de „mounted Police” ter oore. Een patrouille werd uitgezonden, die Alecamiaq en weldra ook Tatamerana gevangen nam. ☼ Alecamiaq hield zich met drie agenten van de bereden politie op bij Tree-River. Een gevangenschap in deze streken heeft n.l. een heel ander karakter dan bij ons, want men heeft er geen gevangnissen. De gevangene leeft dan ook vrij met hen, die hem gevangen namen, in dezelfde omstandigheden. Men weet er, dat men niet met werkelijke misdadigers te doen heeft, maar slechts met mensen, die volgens hun rechtsopvattingen meenen goed gehandeld te hebben. ☼ Toevallig gebeurde het, dat een der politieagenten midden in den

Copyright by Gyldendalske Boghandel, Berlin 1925.

BIJ DE DOLFIJN- EN UNIONSTRAAT.
DE ZON, NA LANGEN DONKEREN WINTERNACHT VOOR 'T EERST WEER AAN
DE KIM VERSCHIJNEND.

winter naar elders moest vertrekken, en Alecamiaq alleen achterbleef met een zekeren korporaal Doak. Deze wordt door allen als een sympathieke kerel geschilderd, die echter de gewoonte had, met Alecamiaq op een zeer bijzondere manier te schertsen, ofschoon zij elkander niet konden verstaan. Hij bedoelde daarmee niets kwaads, maar dat was nu eenmaal zijn manier om zich te amuseeren. De arrestant kreeg ten slotte de overtuiging, dat Doak hem wilde vermoorden, en besloot hem voor te zijn. Zij sliepen in dezelfde kamer, en in een zekeren nacht sluipt Alecamiaq tegen den morgen naar Doaks bed, neemt de buks die boven diens hoofd hangt, en doodt hem. ☼ Nu woonde in de nabijheid een zekere Binder, een koopman van het Station der Hudson's Bay Company. Alecamiaq wist, dat Binder gewoon was elken morgen Doak op te zoeken en met hem koffie te drinken. Het logische gevolg was, dat ook Binder moest worden gedood, en dit deed Alecamiaq, door hem op weg naar 't huis door 't venster dood te schieten. Alecamiaq was thans voornemens naar zijn stam terug te vluchten, maar juist op dit oogenblik kwamen twee sleden met agenten van een nabijgelegen gevangenenkamp. Hij werd naar den hoofdzetel der „Mounted Police" op Herschell-Island gebracht, waar hij en zijn vriend Tatamerana een paar jaren als bedienden der politie doorbrachten, wachtend op hun veroordeeling. Ook hier bewogen zij zich vrij onder Eskimo's en blanken, en waren ze niet op-

gesloten. Niemand was bang voor hen — integendeel, men kon 't goed met hen vinden. ☼ Het was een heel werk om hen te veroordeelen. Rechters, advocaten en getuigen moesten van zeer ver bijeengebracht worden. De moord op de twee menschen was in 1922 begaan, en eerst kort voor mijn aankomst op Herschell-Island, in den winter van 1924, werden beiden opgehangen. ☼ Het optreden van al die rechters, juristen en getuigen maakte niet veel indruk op hen; ze sche-

nen een goed geweten te hebben. Beiden werden ter dood veroordeeld, maar eerst moest dat vonnis door de hoogste Canadeesche autoriteiten bevestigd worden. Zoo gebeurde het, dat zij eerst laat op een winteravond, toen zij als gewoonlijk bezig waren met het knopen van zalmnetten, de mededeeling ontvingen, dat zij den volgenden morgen om 3 uur gehangen zouden worden. Alecamiaq hoorde de mededeeling glimlachend aan, de iets oudere Tatamerana vroeg een slok water en was daarna ook bereid, zich aan zijn lot te onderwerpen. Vóór de voltrekking van het vonnis schonken zij de vrouw van den inspecteur van politie eenige kleine gesneden souvenirs, ten tekenen dat zij de politie niets ver-weten. Rustig beklommen zij het schavot, onbevreesd gingen zij den dood in. Aan de gerechtigheid was voldaan. ☼ Deze terechtstelling kostte Canada bijna 100.000 Dollar. Men had namelijk een beul moeten ontbieden en laten overwinteren, want geen enkel lid der „Royal Canadian Mounted Police" wilde zijn hand voor de executie leenen. ☼ Natuurlijk ontken ik niet, dat een land het recht heeft voorbeelden te stellen, maar de vraag rijst waar te beginnen en te eindigen zonder de hulp van scholen, als men bedenkt dat het bovenstaande voorviel in een streek, waar meer dan 65 pCt. van alle volwassen mannen moordenaars zijn en waar alle vrouwen zich aan kindermoord hebben schuldig gemaakt. Ik weet zeer goed, dat het steeds gevaarlijk en ondankbaar werk is,

zich in de inwendige aangelegenheden van een vreemd land te mengen, maar aan den anderen kant zou ik mij niet van de verantwoordelijkheid tegenover alle door mij bezochte Eskimostammen bewust zijn, als ik naliet er mijn lezers opmerkzaam op te maken, dat overal in de oostelijke streken, waar onderwijzers en zendelingen geweest zijn, bij de bevolking het inzicht ontstaan is, dat dit moorden afkeuring verdient. Deze onderwijzers- en zendelingenposten zijn intusschen uit gebrek aan geldmiddelen ingetrokken. Ik heb een geestelijke ontmoet, die tot de Engelsche kerk behoorde, en ben zoo lang in zijn gezelschap gebleven, tot ik een goeden indruk van zijn werkwijze had gekregen. Ik kan niet nalaten er op te wijzen, dat het wel een paar duizend Dollar kost, een missionaris in deze streken te onderhouden — een man die door zijn werk de politie overbodig zal maken — maar dat het, zooals ik hierboven vertelde, 100.000 dollar kost, twee arme kerels op te hangen, die niet beseffen, dat zij iets kwaads gedaan hebben.... ☼ Ten slotte nog een bijzonderheid, die zich bij de hierboven vertelde terechtstelling aansluit, en die meer dan vele woorden zouden vermogen, duidelijk maakt, hoe ontzettend ver deze menschen van onze gedachtenwereld verwijderd zijn. Een der beide gevonnisden had een ouden vader, en zoodra deze vernam, dat zijn zoon op bevel van den blanke de groote reis naar de eeuwige jachtvelden moest aanvaarden, stond het terstond

voor hem vast, dat zijn zoon daar niet behouden zou aankomen als niet iemand ter zijner ontvangst aanwezig was. Dit kon alleen geschieden als hij zich zelf doodde. Maar een menschenleven kan taai zijn, en dat zou de oude man ondervinden. Eerst trachtte hij zich met een buks in de borst te schieten, maar toen dat niet gelukte, beproefde hij zijn hart met een mes te tref-fen en eerst toen ook dat mislukte en hij op de gedachte kwam zich de keel af te snijden, was

hij in staat, zijn plicht jegens zijn zoon te vervullen. ☼ Op een winterdag stond ik bij het graf van den ouden man, dat slechts door een paar huiden en eenige groote stenen tegen de aanvallen van wilde dieren beschermd was. Een koude noordenwind blies over de aarde, en een dichte sneeuw-jacht omgaf mij — en toch stroomde door mijn lichaam een warme golf van ontzag voor den grijsaard, die hier begraven lag in zijn eenzaam graf. Ver, ver weg, was zijn jongen door vreemden opgehangen — en hier, op deze plek, had een oude vrome heiden zijn aandeel in de misdaad op zich genomen en zijn leven geofferd.

Naar het Deensch van KNUD RASMUSSEN.
Copyright by Gyldendalske Boghandel, Berlin 1925.

Hoe er feest werd gevierd bij Karel V.

MACHTIG was Karel V en overweldigend was de heerlijkheid der feesten, waar die macht werd gedemonstreerd. In 1549, toen Philips, de keizerszoon, de landen doortrok om gehuldigd te worden als „toekomende Overste, Heer en natuurlijke Prins", werd door de landvoogdes Maria, koningin-weduwe van Hongarije, te Brussel een feest gegeven, dat waarlijk sprookjesachtig moet zijn geweest. De zaal was gelijk vanzelf spreekt, rondom met kostbare tapijten behangen, de zoldering bedekt met een met wolken

INGANG VAN EEN WINTERHUIS IN NOORD-CANADA.
EEN LANGE GANG VOERT NAAR HET WOONVERTREK.

beschilderd velum, waarvan lampions, de sterren verbeeldend, afhingen. In een hoek was een rots, waaruit gewoon drinkwater en welriekend water ontsprong: als in een wezenlijk luilekkerland spoten wijn en hippocras naar boven. Aan een andere zijde der zaal stond een toren, als vuurspuwende berg fungeerend, maar met het vuur kwam een zoete lava, in casu suikerwerk, te voorschijn. ☼ Toen de gasten zich aan deze goede gaven te goed hadden gedaan, daalde onder een hevig onweer, een tafel van boven neer, vol geladen met velerlei soorten gebak. Toen dit verorberd was, verdween de tafel in den grond, een tweede, ditmaal met marsepein en ander zoetigheid beladen, daalde neer, om weder, na een hevigen donderslag, vervangen te worden door een derde. Hierop stonden drie laurierboomen, waaraan de wapens van den keizer en van verschillende voorname personen waren vastgemaakt. En in de schaduw van deze boomen stond een keur van spijzen op gouden schalen. ☼ Hoe schamel zijn, hierbij vergeleken, de nuchtere maaltijden van thans! O.

„DE GESLOTEN STEEN”.

WIE te Utrecht langs de Oude Gracht wandelt, aan de zijde die bij de oude Utrechtenaren bekend staat als de „Tolsteeg-zijde,” komt voorbij een huis, dat gelegen is op den hoek van deze gracht en van de Groot-Eligensteeg en zonder twijfel zal hem dan opvallen hoe aan dit gebouw door middel van een zwaren ketting een zeer grooten steen bevestigd is. Voorzeker geen alledaagsche „gevelversiering!” ☼ Weinig zal de voorbijganger vermoeden, dat hij hier voor een van de oudste „monumenten” van de Bisschopsstad staat. 't Is een van de oude „grenssteenen,” die vroeger tot scheiding van de landeigendommen werden gebruikt en van geslacht op geslacht, ook zelfs bij de vestiging en uitbreiding der stad, stand hielden tegenover wat men wel noemt den „opdringenden tijdgeest.” Thans doen dergelijke steenen meermalen dienst als beschermers van de hoeken der huizen tegen het verkeer. ☼ Het huis op dezen hoek, oorspronkelijk van hout opgetrokken, gaf waarschijnlijk aan het daarnaast liggende smalle straatje zijn naam, want het was lang geleden het eigendom van een smid en tevens was daar het gildegelag der smeden gevestigd; wijl St. Eligius de Beschermheilige der smeden genoemd wordt, kreeg het straatje den naam die thans „Groot-Eligensteeg” luidt. De smid liet den reusachtigen keisteen met een stevigen ketting aan zijn huis klinken en sedert dien was dit in den volksmond bekend als „De gesloten Steen.” Sommige belangrijke huizen kregen toen wel meer een typischen naam, ontleend aan in gevelsteenen uitgehouwen figuren of aan voorstellingen op de luifels. Een latere eigenaar, die apotheker of drogist was, veranderde den naam van het huis in „De Drie Vijzels,” maar weder een latere bezitter, die blijkbaar een voorliefde voor het oorspronkelijke had, hergaf het den naam van „De Gesloten Steen.” ☼ Omtrent dit monument, welks soliditeit naar het zich laat aanzien, nog lang aan den „tand des tijds” weerstand zal kunnen bieden, bestaat het volgende volksverhaal: „Zij is bij het volk algemeen bekend onder de benaming van den Gesloten Steen, uithoofde er op den Zuidwesthoek, aan de Oude Gracht, een bijzonder zware keisteen met

RASMUSSEN IN HET HOOGE NOORDEN.

ijzeren ketenen aan het hoekhuis bevestigd ligt. Deze steen, welke in een Schepenbrief van 1520 reeds vermeld wordt, is waarschijnlijk aldaar gelegd om dit huis bij het slepen van vrachtgoederen of het rijden van wagens, voor schade te vrijwaren, zooals dit bij onderscheidene hoekhuizen gebruikelijk was. Een of andere zonderling deed dezen zwaren steen vastklinken, als vreesde hij, dat men dien in stilte zou wegdragen! De legende luidt, dat deze groote keisteen des nachts, door de booze geesten voor een kaatsbal gebezigd werd en wel bepaaldelijk om van de Volraadsbrug over de Oude Gracht naar de Geertebrug heen en weder te kaatsen. Dit veroorzaakte echter nog zooveel geraas niet als het schieten met dit voortbrengsel van den Amersfoortschen berg langs de straatsteenen der Oude Gracht, waarmede de duivels even behendig te werk gingen als de jongens met hunne knikkers en bikkels. ☼ Dat dit bikkelen aan vele goede burgers, die van hun dagwerk uitrustten, hinderlijk was, kan men ligt gevoelen en dat de geloovige christenen deze zaak den Geestelijken ter uitroeiing aanbevalen, was een natuurlijk gevolg van het goede geloof dier eeuwen. Eene nachtelijke processie bracht de booze geesten zoodanig in het naauw, dat zij hunne prooi lieten varen en, in de donkere kolken des afgronds voor eeuwig terug gebannen, den goeden geburen op de Oude Gracht hunne nachtrust in vrede lieten genieten. De Steen werd, onder de zegening der Geestelijkheid, vastgeklonken en daardoor de macht des boozen op denzelfden geheel ontnomen. Tot heden ligt hij rustig daar en het vloeijen van bloed uit zijne aderen, wanneer men daarin prikte, heeft te gelijk met het kaatsen en knikkeren opgehouden. Nog steeds leeft dit oude verhaal te Utrecht voort. J. J. F. SCHILT.

TROMMELSLAGERS ONDER EEN VROUWENBOOT BIJ HET GROOTE VOORJAARSFEEST DER ESKIMO'S.

OP LEVEN EN DOOD.

27) *Naar het Engelsch* door CHLS. G. D. ROBERTS.

DE ELAND DIE AAN DE DEUR KLOPTE.

EN hij was zoo klaarblijkelijk en zoo jongensachtig in zijn schik met den gang van zaken, dat Amanda al gauw tot de overtuiging kwam, dat ze onrechtvaardig was geweest en haar best deed om het hem aangedane onrecht — waarvan hij zich absoluut niet bewust was — zooveel mogelijk goed te maken. In die stemming was ze met haar schoonheid, haar levendigheid, haar kinderlijk vertrouwen en haar guitige brutaliteit, gevaarlijk voor de gemoedsrust van welken jongen man ook; en Alec Ross voelde dat hij gevaar liep zijn zelfbeheersching te verliezen. Om te voorkomen, dat hij dwaasheden zou zeggen, werd hij ernstig en stil. Maar daar Amanda door een zijdelingschen blik op zijn gezicht zich overtuigd had, dat dit niet het gevolg was van een minder goede stemming, verstoorde dit haar opgewektheid geenszins. Ze vond in haar hart dat ze zich „goddelijk” amuseerde. ☼ De eland deed inmiddels trouw zijn best. Maar het rijden ging langzaam door de diepe sneeuw-ophooping. Het vroege donker van den winterdag daalde neer, voor ze veel meer dan de helft van den weg hadden afegelegd. Maar dat hinderde niet, want de hemel was vol van fel schitterendsterren en de sneeuw verspreidde overal een valen, spookachtigen glans. Toen de duisternis inviel, werd Amanda stil en wijdde al haar aandacht aan het menen. Maar zij voelde zich heel tevreden. Zooals bij zulk een koude nuttig, neen noodig was, zat ze vlak tegen haar reismakker aan, wiens stilzwijgendheid toch niet ongezellig was. ☼ Zoowat een uur na het invallen der duisternis kwamen zij, nog steeds

Foto C. Steenberg.

HUISJE BIJ DEN HOUTWEG TE HAARLEM.

zwijgend, aan de eenzame wegsplitsing waar, door een groote vlakte van platgebrand geboomte, een warboel van omgevallen en afgekapte stammen het pad van het Zwarte-Rivier-Kamp den hoofdweg bereikte. „Langs dien weg komt vader,” zei Amanda. „Ik hoop maar, dat wij hem vóór zijn, zoodat hij niet ongerust wordt. Meestal komt hij niet zoo vroeg.” „Neen,” zei Alec Ross, „hij is nog niet voorbij gegaan. Er is hier geen ander spoor van sneeuwschoenen dan het mijne van gisteren. U zult ruim op tijd zijn, zooals die prachtige menagerie van u opschiet. Maar neen! Ik heb me waarschijnlijk vergist! Daar is nog een spoor — vlak bij het mijne, rechts van u.” „O, laten we dan voortmaken!” riep het meisje uit. „Wij moeten ons haasten en hem inhalen. Vooruit eland, stap een beetje door. Dan ben je een schatje!” „Maar misschien is 't niet eens het spoor van uw vader,” wierp Ross tegen. „Dat is 't natuurlijk wel! Van wie anders zou 't kunnen zijn?” antwoordde Amanda ongeduldig. „U weet”, herinnerde Ross haar, „dat het pad van Johnson's kamp op een mijl afstand op den weg van de Zwarte Rivier uitloopt.” „Maar ik weet, dat het spoor van hem is,” begon Amanda, „omdat...” Ze zweeg plotseling toen een schrill geluid, half blaf en half gehuil, haar van het Zwarte-Rivier-pad bereikte. Dadelijk daarop werd dit zwakjes beantwoord. De eland deed een sprong vooruit en bleef toen stokstijf staan. „Het zijn uw vrienden, de wolven, en ze zijn niet ver hier vandaan”, zei Alec Ross. Hij sprak luchthartig.

Maar terzelfder tijd stak hij zijn rechterhand onder zijn jas, tot hij het handvat van zijn revolver tusschen zijn vingers voelde. ☼ Amanda's gelaat toonde de sporen van den tweestrijd tusschen medelijden en verlangen. Ze brandde van begeerte om voort te rennen, om haar vader in te halen vóór deze zijn woning bereikte. Maar er was iets in die geluiden, dat vreeselijke beelden in haar geest opriep. Ze kon het niet van zich verkrijgen om door te rijden. Weer hoorde ze de schrille angstaanjagende kreten. „Het komt mij voor, dat ze iets in 't nauw gejaagd hebben”, opperde zij. „Stel u voor, dat ze iemand in een boom gevangen houden!” Zij zag het beeld, dat ze zelf had opgeroepen, met afschuwelijke duidelijkheid voor haar geestesoog. „Misschien hebben ze inderdaad iets een boom opgejaagd,” antwoordde Alec Ross. „Waarom schijnen een grommend oud stekelvarken. Vet zullen ze ervan worden!” „Ik weet niet meer van wolven af, dan wat ik erover gelezen heb, maar ik geloof toch niet, dat het zulke stommelingen zijn”, antwoordde het meisje en plotseling een besluit nemend, deed zij pogingen den eland te doen omkeeren. „Zoudt u zoo goed willen zijn de slee te helpen draaien, zoodat we niet onderste boven rollen?” „Drommels, u bent een moedig meisje!” riep de jonge man uit, terwijl hij zich haastte aan haar verzoek te voldoen. „Maar zal uw dier u gehoorzamen?” Niet alleen had de eland er blijkbaar niet het minste bezwaar tegen, maar het vertrouwen in zijn

menschelijke beschermerscheen hem eerder aan te sporen om zoo gauw mogelijk zijn vijand te ontmoeten. ☼ Terwijl de slee het pad van de Zwarte Rivier opgleed, zei Amanda verontschuldigend: „Best mogelijk, dat ik me gek aanstel. Maar het zou toch — 'n mensch kunnen zijn! En ik zou niet naar huis kunnen gaan en me gelukkig voelen, als ik me niet overtuigd had, is 't wel? En U?” „Ik vind, dat u” — hij aarzelde om de vurige woorden in te houden,

die hem op de tong lagen en zei eindelijk: „all right zijt.” De woorden waren tam genoeg, maar de toon waarop ze gezegd werden, deed ze Amanda in de ooren klinken als de gloeiendste loftuiting. Opgewonden van geluk dreef ze den eland aan. Ze dacht niet meer aan eenig gevaar voor zichzelf dan alsof ze naar een pluimvee-tentoonstelling reed. ☼ Juist op dat oogenblik huilten de wolven weer; zij hoorden dat er een aantal bijeen was en er was een onmiskenbare toon van opgewondenheid in hun gehuil. „Zij hebben iets omsingeld, vast en zeker!” riep Ross uit. „En ze zijn heel dicht bij — vlak achter dien bocht in den weg.” Nauwelijks had hij die woorden geuit, of door het gehuil der wolven heen klonk een kreet — een mannenstem, onbevreesd en bevelend. Amanda's hart stond stil. „Mijn God”, hijgde zij. „Het is vader!” (Slot volgt).

Ontvangen boeken.

Van de rozenkwekerij „Muscosa” (W. Lourens) te Arnhem en Oosterbeek ontvingen wij den zosten jaargang van haar prijscourant (1925—1926); van de N.V. Kwekerijen „Duinvoet en Teunisbloem”, Overveen, haar prijscourant Herfst 1925—Voorjaar 1926 van vaste planten, wilde-, rots- en Alpenplanten, heesters, dahlia's, enz.

Van de firma G. A. H. Buisman & Zoon te Heerde ontvingen wij den 13en jaargang van haar Rozengids (1925—'26), waarin o.m. eenige illustraties in kleurendruk zijn opgenomen.